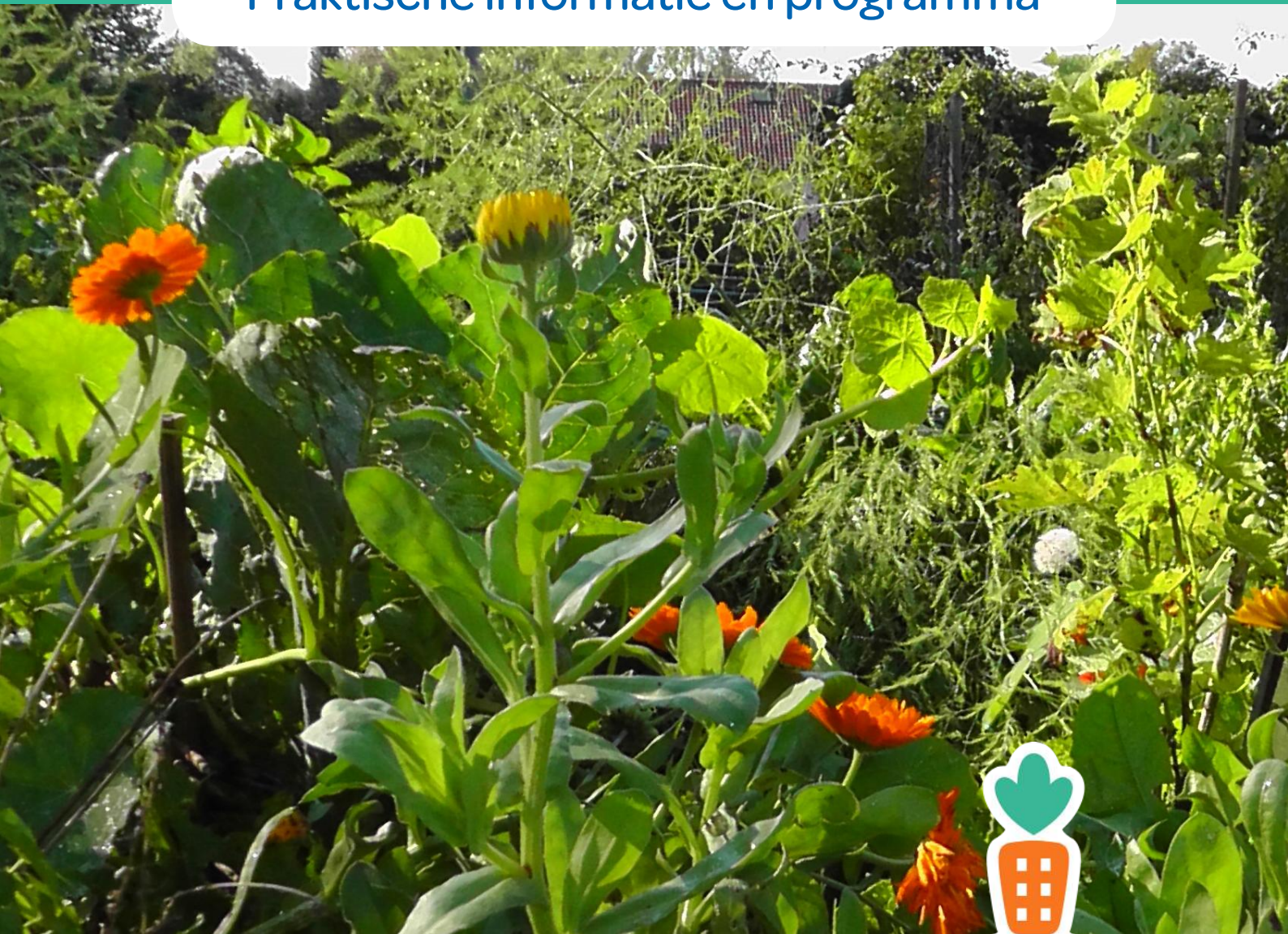

Opleiding 2023-2024 Moestuigingids

Praktische informatie en programma

COORDINATIE

TOURNESOL
ZONNEBLOEM

Gewestelijk Centrum voor Ecologie Initiatie
Hoeve van Ukkel

EEN INITIATIEF VAN

bruxelles
environnement
leefmilieu
brussel
.brussels

GoodFood

MIEUX PRODUIRE, BIEN MANGER
BETER PRODUCEREN, GOED ETEN

.brussels

Inhoudstafel

Bent u een enthousiast moestuinier?

Wilt u uw kennis uitbreiden en delen?

Dan bent u geknipt voor een toekomst als **Brusselse moestuingids!**

1// Inleiding en praktische informatie over de opleiding

1.0. Context	3
1.1. Voor wie is de opleiding bedoeld?	3
1.2. De rol van de moestuingids	4
1.3. Voorwaarden voor het volgen van de opleiding	4
1.4. Locatie en bereikbaarheid	4
1.5. Uren	5
1.6. Taal	5
1.7. Voorwaarden voor toekenning van een MG-diploma	5
1.8. Informatiesessies	5
1.9. Inschrijving en selectie van kandidaten	5

2// Programma

2.1. Programma theorie- en praktijksessies	6
2.2. Stagebeschrijving	10
2.3. Facultatieve praktische werksessies	10

1// Inleiding en praktische informatie over de opleiding

De opleiding is volledig gratis en bestaat uit **20 collectieve sessies** (dinsdagavonden en weekend-dagen) met theoretische begrippen, bezoeken, praktijk en momenten van denken en voorbereiden op de toekomstige taak als moestuingids. Daarbij wordt ook de uitvoering van een stage verwacht. Naast deze 20 sessies zijn er vrijblijvende praktische werksessies voor wie samen nieuwe dingen wil uitproberen, ervaringen wil uitwisselen, andere teeltmethoden wil ontdekken... (zie 2.3). De opleiding wordt in het frans gegeven en er is nederlands lesmateriaal. De opleiding loopt **van november 2023 tot september 2024** en de stage moet voor december 2024 worden afgerond.

1.0. CONTEXT

Deze opleiding kadert in de **Good Food-strategie 2*** van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die als doelstelling heeft om de inwoners van Brussel te begeleiden in de overgang naar een duurzaam voedingssysteem, waarin een smakvolle en evenwichtige voeding centraal staan. In termen van zelfproductie door burgers zijn de maatregelen bedoeld **om het Brusselse publiek te informeren, te mobiliseren en in staat te stellen** om over te gaan tot actie om zo de collectieve en individuele productie-initiatieven te doen toenemen. En hier komt de rol van de moestuingids naar voren!

1.1. VOOR WIE IS DE OPLEIDING BEDOELD?

Bent u geboeid door moestuinen en wil u graag deel uitmaken van het netwerk van de Brusselse moestuingidsen, actief deelnemen aan activiteiten van het netwerk en anderen advies geven? U kan gratis deelnemen aan deze opleiding, waarna u bij het netwerk komt en moestuingids wordt (zie voorwaarden). De moestuingids is **een gemotiveerde, betrokken persoon die bereid is om vrijwillig** andere Brusselaars aan te moedigen en te helpen om zelf biologische groenten en fruit te kweken. Dit kan op alle niveaus – van een bak op het balkon tot hydrocultuur tot een moestuin in de volle grond.

Deze opleiding heeft tot doel om vrijwilligers te vormen met een voldoende basiskennis over duurzame moestuin en stadslandbouw en over voldoende didactische ideeën om dit over te brengen in projecten en begeleidingen.

Het doel van deze opleiding is niet om moestuinexperts te maken in bepaalde teelten of om professionele landbouwers te vormen.

* De Good Food-strategie 2 : « Naar een duurzaam voedingssysteem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest », gedragen door Leefmilieu Brussel en de Landbouwcel van GOB (Gewestelijke Overheidsdienst Brussel) werd goedgekeurd door de gewestregering in 2022. Deze strategie vormt het vervolg op de eerste Good Food-strategie (2016-2020).

1.2. DE ROL VAN DE MOESTUINGIDS

De rol van de MG is het bekend maken van moestuinen en zelfproductie in het Brussels Gewest. Dit kan op verschillende manieren gebeuren :

- Bereikbaar zijn voor opstart-tips en meer technische antwoorden.
- Een moestuin-project begeleiden (collectief, schooltuin...).
- De moestuinen en zelfproductie promoten door een atelier of stand op een evenement, of door uw moestuin open te stellen voor bezoek.
- Diverse projecten opstarten met andere Brusselse spelers.
- Het online-leven van het netwerk onderhouden of voeden (facebook, website, ...)

1.3. VOORWAARDEN VOOR HET VOLGEN VAN DE OPLEIDING

- Voldoende ervaring hebben met biologisch moestuinieren om ervaring te kunnen uitwisselen en raad te geven op basis van uw huidige kennis. Een minimum van 3 jaar lijkt ons een nodige basis.
- Wonen of actief zijn in het Brussels Gewest.
- Beschikbaar zijn tussen november 2023 en september 2024 om minstens 70 % van de sessies bij te wonen (uren en plaats : zie programma).
- Bereid zijn een 'stage' te doen (zie 2.2).
- Aanvaarden om na de opleiding opgenomen te worden in de Brusselse moestuingidsen-wijzer en op de interactieve kaart op de website van Leefmilieu Brussel.
- Bereid zijn om een vrijwillige schakel te worden in de promotie van stadslandbouw door anderen aan te moedigen en te adviseren bij de uitbouw van een moestuin (zie 1.2).
- Zich engageren gedurende minstens de 2 jaar volgend op de opleiding, om deel te nemen aan een tiental activiteiten van het netwerk of gelinkt aan de stadslandbouw, om het netwerk levende te houden.

1.4. LOCATIE EN BEREIKBAARHEID

Theoriesessies

In het Tandem Café Vélo - Kunstlaan 7, 1210 Sint-Joost-ten-Noode

We raden u aan om met de fiets te komen (er is een fietsenparking ter plaatse) of met openbaar vervoer. Er is geen parkeerplaats voorzien, behalve 1 voor mindermobielen).

Ga de koer binnen en loop naar de achterkant van het pleintje, vlak naast Mundo Madou.

Metro : tussen de haltes Arts-Loi en Madou.

Praktijksessies

Op de Hoeve van Ukkel in het Fond'roypark, Oude Molenstraat 93 - 1180 Ukkel

Ga, achter de houten slagboom, te voet via het tegelpad naar de roze hoeve rechts (± 100m).

1.5. UREN

Theoriesessies

Dinsdagavond van 19u tot 21u30.

Praktische workshops

Zaterdagen : 2 x een halve dag en één hele (zie het programma hierna).

Facultatieve praktische werksessies

Deze zullen op zaterdagnamiddag en dinsdagavonden doorgaan (op inschrijving tijdens de opleiding).

1.6. TAAL

De lessen worden in het Frans gegeven. De documentatie/slides zullen in het Nederlands en het Frans beschikbaar zijn.

1.7. VOORWAARDEN VOOR TOEKENNING VAN EEN MG -DIPLOMA

Het «Diploma moestuingids» wordt toegekend aan kandidaten die minstens 70 % van de theorie- en praktijksessies hebben gevolgd en die hun volledige stage met succes hebben afgelegd. Eens het diploma behaald werd, treedt de kandidaat in het netwerk van de MG.

1.8. INFORMATIESESSIES

Om u de gelegenheid te bieden kennis te maken met de lesgevers en de voornaamste opleidingslocatie en antwoord te krijgen op eventuele vragen, worden 2 info-sessies voorzien:

- op dinsdag 12/9, om 19u in het Tandem-Vélo-café. Inschrijving is handig, op contact@guidepotager.brussels, maar is niet verplicht.
- op woensdag 13/9, om 20u online. Om hieraan deel te nemen, stuur een mail naar contact@guidepotager.brussels.

1.9. INSCHRIJVING EN SELECTIE VAN KANDIDATEN

De selectie gebeurt op basis van het inschrijvingsformulier, dat beschikbaar is op het Good Food-portaal.

Het dossier moet worden teruggestuurd en moet ten laatste op 18/9/2023 in ons bezit zijn.

U ontvangt, enkele dagen na het indienen, een ontvangstbevestiging van uw kandidatuurstelling. U wordt ten laatste op 30 september verwittigd of uw kandidatuur wordt weerhouden.

2// Programma

2.1. VERPLICHTE THEORIE- EN PRAKTIJKSESSIES

- Tandem (Mundo Madou)
- Hoeve van Ukkel

NOVEMBER

07/11/23 **Onthaal – De rol van stadslandbouw**

Onthaal : kennismaking met de groep, met de opleiding en het netwerk. Rol en engagement van de MG binnen de Good Food-strategie.

Stadslandbouw : inzet, uitdagingen, potentieel en voorbeeldprojecten in Brussel.

14/11/23 **De plant – De levende bodem**

De plant : de verschillende delen, de rol ervan van kiem tot zaad.

De levende bodem : werking van een bodem in natuurlijke omgeving, de natuurlijke bodem als inspiratiebron (rol van fauna en flora, beperkte grondbewerking, permanente bodembedekking, kringloop van de materie).

21/11/23 **Opstart van een bodem en een bak (praktijk - halve dag)**

Bouw van een bak/bloembakken als start van een moestuin, opstart van een nieuwe, «bovengrondse», bodem.

25/11/23 **De bodem : vruchtbaarheid en bodemverbeteraars + telen zonder volle grond**

Opstart van een grond, gezonde moestuin dankzij een vruchtbare bodem, natuurlijke bemesting en bodemverbeteraars.

Specifieke aandachtspunten voor « bovengrondse » projecten.

DECEMBER

12/12/23 **De Bodem : discussie + Biodiversiteit**

De bodem (discussie) : Slot van thema bodem + discussie/uitwisselen van ervaring/veelvoorkomende vragen.

Biodiversiteit : Het belang van plaats voor biodiversiteit in de (moes)tuin, een aantal natuurlijke inrichtingen, nuttige dieren voor de moestuin.

JANUARI

16/01/24 **Het weer + Organisatie van de moestuin**

Het weer : jaarlijkse schommelingen en hun invloed op de moestuin
Organisatie van de moestuin : zaaikalender, de grote groepen groenten en hun behoeften, associaties en teeltrotaties, rekening houden met de omgeving, ...

30/01/24 **Opstellen van een teeltplan + communicatiemiddelen van het netwerk**

Opstellen van een teeltplan : organisatie in tijd en ruimte.
Communicatiemiddelen met publiek (didactisch materiaal).

FEBRUARI

06/02/24 **Mee met de seizoenen : ui, tuinboon, zaaien + stage-projecten**

Mee met de seizoenen : de ui, de tuinboon, zaai-tips
Stage-projecten : mogelijkheden overlopen en groepen vormen voor de stage.

13/02/24 **Mee met de seizoenen : tomaten en warm voorzaaien + vervolg stage- groepen**

Mee met de seizoenen : binnen voorzaaien in februari/maart, afharderen van plantgoed en opvolgen van de teelten (tomaat, pepers, paprika, aubergine, ...)
Tijd voor verder werken aan stage-ideeën.

20/02/24 **Maak-dag (facultatief - locatie nader te bepalen)**

Moment van uitwerken van bepaalde tools, open voor wie wil : hulp bij graphische vormgeving of communicatie, print- en plastificeerwerk, houtbewerking, pyrograveren, kleien, ...

MAART

- 12/03/24** **Fruitbomen (theorie) + basisbegrippen voedselbos**
Fruitbomen : theorie van snoei en onderhoud van laag-, half- en hoogstam fruitbomen.
Voedselbos : concept en basisbegrippen
Oefening op communicatie met verschillende doelgroepen.
- 16/03/24** **Fruitbomen (bezoek en demo snoei) + kleinfruit (bezoek + praktijk snoei - hele dag)**
In 2 groepen :
- Demonstratie : snoeien en onderhoud van fruitbomen (appel,peer)
- Praktijk : onderhoud en snoei van kleinfruit-struiken (framboos, aalbes, braambes, kiwi, druivelaar, ...)
- 26/03/24** **Kleinfruit (theorie) + Mee met de seizoenen : pompoen, boon, aardappel**
Kleinfruit : begrippen en essentie van onderhoud en snoei van kleinfruit.
Mee met de seizoenen : (voor)zaaien van pompoen en bonen + telen van aardappel.

APRIL

- 09/04/24** **Ziekten en plagen in de moestuin + natuurlijke oplossingen**
Veelvoorkomende ziekten en plagen op fruit en groenten.
Overlopen van natuurlijke oplossingen + mogelijke bereidingen obv planten (gier, aftreksels, ...)
- 20/04/24** **Bezoek van de hoeve – organisatie – telen op kleine ruimtes - halve dag**
Bezoek van de verschillende ruimtes in de Hoeve van Ukkel : vollegrond-moestuin met teeltrotatie, bakken in volle grond of bovengronds, serre, natuurlijke bouwwerken (poel, insectenhotel, ...), voedselbos, ...
- 23/04/24** **Permacultuur en agro-ecologie**
Ethiek en principes van de permacultuur
De design als tool
Agro-ecologie en telen op levende bodem
Voorbeeldprojecten, uitwisselen van ervaring.

MEI

14/05/24

Kruiden + water

Kruiden : bezoek aan de kruidenspiraal, kiezen en eigenschappen van kruiden, planten en vermeerderen van kruiden

Water : hoe en wanneer water geven, water opvangen, druppeldarmen, oya's, bodembedekking, ...

JUNI

04/06/24

Het netwerk van stadslandbouw in Brussel + Plantenbeurs (locatie nader te bepalen)

Ontmoetingen met andere belangrijke spelers rond Brusselse stadslandbouw : Leefmilieu Brussel, De Compostgidsen, Les jardins semenciers, Réseau idée, Le début des haricots, VELT...

18/06/24

Balans van het jaar en de opleiding + toekomstplannen

Overzicht en balans van de afgelopen opleiding en de stages.

SEPTEMBER

10/09/24

Terugblik op de zomer : teelten en stages + moestuinwerken in de herfst en wintergroenten

Zomerteelten : uitwisselen van ervaringen.

Terugblik op stages in de zomer.

Tips voor de herfst en focus op een aantal typische wintergroenten.

2.2. BESCHRIJVING VAN DE «STAGE»

De opleiding omvat een stage die de moestuingids in staat stelt om zich de leerstof eigen te maken en te oefenen op advies verlenen aan anderen. Voor de stage kan het doelpubliek op verschillende manieren worden benaderd . We vragen om minstens 2 activiteiten uit te voeren, waarvan minstens 1 in rechtstreeks contact met publiek. Alle voorstellen zijn welkom.

Hier zijn een aantal voorbeelden :

- Beheer van een van de stands samen met andere Moestuingidsen, opgezet in samenwerking met Leefmilieu Brussel of andere.
- Organisatie van een bezoek/activiteit in de eigen tuin (privé of collectief)
- Animatie van een activiteit op een school, bij een jeugdorganisatie, een buurthuis... in verband met moestuinieren...
- Opzetten of mee leiden van een collectief project
- De facebook-pagina of website draaiende houden, antwoorden op vragen
- Verspreiden van informatie met het netwerk of het publiek, schrijven van een relevant artikel, ...
- Ieder ander voorstel kan besproken worden.

In de loop van de opleiding zullen uitwisselingsmomenten worden georganiseerd waarbij elke kandidaat de gelegenheid krijgt feedback te leveren op zijn activiteit/project. Deze momenten dienen ter evaluatie.

2.3. FACULTATIEVE PRAKTISCHE WERKSESSIES

Voor wie dit wenst, bieden we op dinsdagen en zaterdag facultatieve praktische werksessies aan waarbij kan worden deelgenomen aan het beheer en het onderhoud van de moestuin van de Hoeve van Ukkel, van een oudere moestuingids of van één van de demo-moestuinen.

Op verschillende plaatsen over Brussel, zullen telkens een viertal data worden voorgesteld.

Het idee is om de deelnemers in functie van hun ervaring kennis te laten maken met nieuwe teelttechnieken (volle grond, bovengronds, in potten en bakken ...) en hen te laten deelnemen aan het seizoenswerk en aan het onderhoud van een moestuin waarbij wordt gewerkt met vruchtwisseling, hen kennis te laten maken met permacultuur in de praktijk...

De data worden in het begin van de opleiding doorgegeven.

Het programma van elke sessie wordt via mail doorgestuurd, aangezien het afhankelijk is van de weersomstandigheden.

De facultatieve deelname gebeurt op inschrijving via mail.

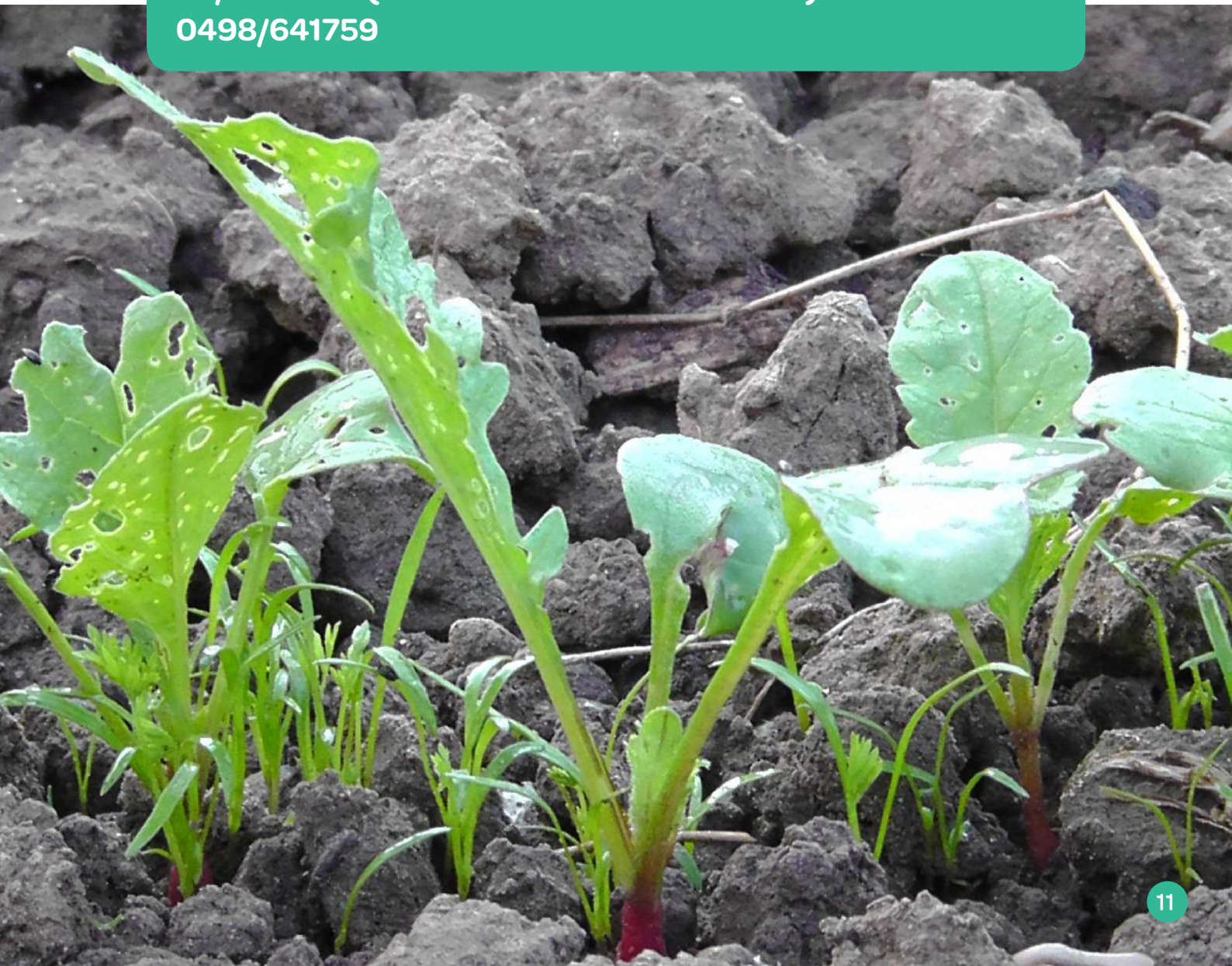
Inschrijvingen gebeuren via het online-inschrijvingsformulier, ten laatste tegen 18/9/2023.

Voor vragen zijn we bereikbaar op :

contact@guidepotager.brussels

02/6753730 (vzw Tournesol – Zonnebloem)

0498/641759

Overzicht van de kalender

NOVEMBER

dinsdag 07/11
dinsdag 14/11
dinsdag 21/11
zaterdag 25/11

DECEMBER

dinsdag 12/12

JANUARI

dinsdag 16/01
dinsdag 23/01
dinsdag 30/01

FEBRUARI

dinsdag 06/02
dinsdag 13/02
dinsdag 20/02

MAART

dinsdag 12/03
zaterdag 16/03
dinsdag 26/03

APRIL

dinsdag 09/04
zaterdag 20/04
zaterdag 23/04

MEI

dinsdag 14/05

JUNI

dinsdag 04/06
dinsdag 18/6